

Експертний висновок
Міністерства фінансів України до законопроекту
згідно зі статтею 27 Бюджетного кодексу України

1. Назва законопроекту

Проект Закону України «Про заходи, направлені на боротьбу з ігровою залежністю та подолання негативних наслідків запровадження ринку азартних ігор» (реєстр. № 5207-4 від 24.03.2021) внесений народними депутатами України Королевською Н. Ю., Солодом Ю. В. та іншими.

2. Завдання законопроекту

Відповідно до пояснювальної записки завданням законопроекту є вжиття заходів, направлених на боротьбу з ігровою залежністю та подолання негативних наслідків запровадження ринку азартних ігор, шляхом скасування закону про легалізацію азартних ігор та відновлення заборони грального бізнесу.

3. Оцінка впливу на показники бюджетів

Відповідно до пояснювальної записки реалізація проекту акта не потребуватиме додаткових видатків з Державного бюджету України.

Законопроектом пропонується визнати таким, що втратив чинність, Закон України від 14.07.2020 № 768 «Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор» (далі – Закон № 768) та відновити дію Закону України від 15.05.2009 № 1334 «Про заборону грального бізнесу в Україні» (далі – Закон № 1334) у редакції, яка була чинною станом на 12.08.2020.

Слід зазначити, що легальна діяльність у сфері грального бізнесу потенційно може стати істотним джерелом наповнення державного бюджету, фінансового забезпечення державних програм соціального спрямування.

Законом України «Про державний бюджет України на 2021 рік» передбачено від сплати за ліцензії у сфері організації та проведення азартних ігор отримати надходження на суму 7,4 млрд гривень.

За рахунок цих коштів заплановано профінансувати 6 статей видатків, зокрема:

- розвиток аеропортної інфраструктури – 1 млрд грн;
- створення сучасної клінічної бази для лікування онкологічних захворювань у Національному інституті раку: за рахунок сплати за ліцензії по азартних іграх – 805 млн грн;
- створення при Міністерстві культури України Фонду розвитку закладів загальнодержавного значення – 1,7 млрд грн;
- субвенцію місцевим бюджетам на створення центрів культурних послуг – 200 млн грн;
- субвенцію місцевим бюджетам на заходи щодо соціально-економічного розвитку за рахунок сплати за ліцензії на азартні ігри – 3,3 млрд грн;
- фінансова підтримка Національної суспільної телерадіокомпанії України за рахунок сплати за ліцензії по азартних іграх – 400 млн гривень.

Отже, реалізація положень законопроекту призведе до втрат надходжень державного бюджету від вказаних ліцензійних платежів, що в свою чергу стане

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат 58E2D9E7F900307B04000000A2FE2E00D1248B00

Підписувач Улютин Денис Валерійович

Дійсний з 10.11.2020 12:52:22 по 10.11.2022 12:52:22

Міністерство фінансів України

26120-01-3/11976 від 4/13/2021

причиною недофінансування з державного бюджету соціально орієнтованих напрямів видатків.

Крім того, повернення заборони азартних ігор призведе до непередбачених втрат державного бюджету, оскільки створить умови, за яких суб'єкти господарювання, які вже отримали ліцензії на відповідний вид діяльності у сфері організації та проведення азартних ігор, будуть звертатись до суду з метою повернення сплачених за ліцензії коштів.

Так, за даними Державної казначейської служби України, станом на 07.04.2021 до Державного бюджету України надійшло 291,6 млн грн від ліцензійних платежів у сфері організації та проведення азартних ігор.

Також звертаємо увагу, що на виконання підпункту 2 пункту 8 розділу «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 768 було утворено Комісію з регулювання азартних ігор та лотерей (КРАЛІ). Організацію належного функціонування КРАЛІ забезпечено за рахунок видатків з Державного бюджету України.

4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

Оцінити вплив законопроекту на показники бюджету неможливо через відсутність розрахунків.

5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття

Пропозицій щодо можливостей фінансового забезпечення законопроекту у цьому бюджетному періоді не надано.

6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини

Законопроект не відповідає нормам статті 27 Бюджетного кодексу України, згідно з якою до законопроекту, прийняття якого призведе до зміни показників бюджету, суб'єкт права законодавчої ініціативи зобов'язаний додати фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки).

Водночас слід зауважити, що згідно з частиною третьою статті 27 Бюджетного кодексу України закони України або їх окремі положення, які впливають на показники бюджету (зменшують надходження бюджету та/або збільшують витрати бюджету), приймаються:

не пізніше 15 липня року, що передує плановому, вводяться в дію не раніше початку планового бюджетного періоду;

після 15 липня року, що передує плановому, вводяться в дію не раніше початку бюджетного періоду, що настає за плановим.

7. Пропозиції щодо розгляду законопроекту

Як показує світова практика, а також досвід України, заборона азартних ігор не приносить позитивного результату. Такий підхід є неефективним та не відповідає сучасним підходам та європейським тенденціям свободи підприємницької діяльності. За умов заборони азартні ігри, а також проблеми, пов'язані з ними, залишаються у

«тіні». При цьому суспільство та держава втрачають будь-які важелі впливу (суспільного, правового, адміністративного) на цю сферу.

Повернення повної заборони азартних ігор в Україні сприятиме розвитку тіньового ринку без можливості належного державного регулювання, розповсюдженню місць для проведення нелегальних азартних ігор, і як наслідок – їх легкодоступність для підлітків та людей з нестійкою психікою, оскільки суб'єкти господарювання, що організують такі азартні ігри, не використовують у своїй діяльності принципу «відповідальної гри» та попередження можливих негативних соціальних наслідків.

Саме така доступність нелегальних азартних ігор створює величезну загрозу поширенню в Україні надзвичайно небезпечної хвороби лудоманії, пов'язаної із ігровою залежністю гравців.

Крім того, заборона азартних ігор, замість захисту суспільства та її членів від впливу азартних ігор, на практиці призводить до того, що гравці, які є найбільш вразливою групою, залишаються один на один з усіма проблемами, які супроводжують азартні ігри, без будь-якого захисту з боку держави, а сама держава втрачає суттєве джерело поповнення бюджету.

При цьому звертаємо увагу, що весь час, поки діяв Закон України «Про заборону грального бізнесу в Україні», функціонували нелегальні казино, букмекерські контори, зали гральних автоматів та інші гральні заклади, а організатори азартних ігор під виглядом проведення державних лотерей незаконно використовували гральні автомати, подібні до лотерейних терміналів.

Також слід зауважити, що законопроектом пропонується відновити дію Закону № 1334. Разом з тим частиною першою статті 4 цього Закону визначено, що закон *набирає чинності з дня опублікування та діє до прийняття спеціального законодавства, що передбачає право здійснення грального бізнесу у спеціально створених гральних зонах.*

Слід зазначити, що Закон № 768 є спеціальним (базовим) законом у регулюванні суспільних відносин у сфері організації та проведення азартних ігор. Крім того, цим Законом передбачено, зокрема, *створення спеціальних гральних зон для організації та проведення азартних ігор у гральних закладах казино, азартних ігор у залах гральних автоматів, букмекерської діяльності через букмекерські пункти.*

Крім того, частиною першою статті 2 Закону № 768 передбачено види діяльності у сфері організації та проведення азартних ігор, які дозволено проводити на території України, зокрема *організація та проведення азартних ігор у гральних закладах казино, організація та проведення азартних ігор казино в мережі Інтернет, організація та проведення букмекерської діяльності в букмекерських пунктах та в мережі Інтернет, організація та проведення азартних ігор у залах гральних автоматів, організація та проведення азартних ігор в покер в мережі Інтернет.*

У разі відновлення дії Закону № 1334 залишиться неврегульованим питання щодо заборони *букмекерської діяльності у мережі Інтернет та організації і проведення азартних ігор в покер в мережі Інтернет*, оскільки вказані види діяльності не

передбачено визначенням «гральний бізнес», яке наведено у Законі № 1334 та які відповідно до цього Закону заборонено здійснювати.

Таким чином, відновлення дії Закону № 1334 та втрата чинності Закону № 768 призведе до неоднозначного застосування норм законодавства та до правової невизначеності.

Крім того, відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами Україні необхідно забезпечити імплементацію відповідних міжнародних стандартів, зокрема стандартів Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей та фінансуванням тероризму (FATF), а також стандартів, рівнозначних тим, які були прийняті Союзом.

Європейський парламент та Рада Європейського Союзу 20 травня 2015 року з метою узгодження законодавчих актів Європейського Союзу з Міжнародними стандартами з протидії відмиванню грошей та фінансуванню тероризму і розповсюдженню зброї масового знищення, ухваленими FATF у лютому 2012 року, прийняли Директиву (ЄС) 2015/849 «Про запобігання використанню фінансової системи для відмивання грошей та фінансування тероризму».

Так, відповідно до п. 1 статті 47 Директиви (ЄС) 2015/849 держави повинні забезпечити, зокрема, щоб діяльність постачальників послуг азартних ігор підлягала регулюванню.

Ураховуючи зазначене, Міністерство фінансів України не підтримує проект Закону України «Про заходи, направлені на боротьбу з ігровою залежністю та подолання негативних наслідків запровадження ринку азартних ігор» (реєстр. № 5207-4 від 24.03.2021).

**Перший заступник
Міністра фінансів України**

Денис УЛЮТІН